

RISTO POTTONEN

LUTERILAINEN
NEITSYT MARIA

Luterilainen Neitsyt Maria

© 2020 Risto Pottonen

Kannen kuva: Albert Edefelt: Paimenten kumarrus. Vaasan
seurakuntayhtymä. Kuva: Suomen lähetysseura.

Ave Maria, sävelmä: Jouko Kulomäki 2013

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-3775-0

Risto Pottonen

Luterilainen Neitsyt Maria

Sisällysluettelo

1. Voinko kohdata?	7
2. Tunnustuskirjat	9
<i>Suuresti ylistetty Neitsyt</i>	
3. Luther	21
<i>Hän on ihmissuvun keskuudessa ainoalaatuinen</i>	
4. Pyhät kuvat	44
<i>Deesis</i>	
5. Katekismukset	73
<i>Hänestä tuli Jumalan äiti</i>	
6. Saarnat	88
<i>Olet Marian sylissä hänen rakas lapsensa</i>	
7. Musiikki	100
<i>Kaikki sukupolvet ylistävät minua autuaaksi</i>	
8. Virret	118
<i>Ole tervehditty täällä</i>	
9. Kirjallisuus	138
<i>Ikuinen naiseus kohottaa meidät</i>	

10. Messu.....	154
<i>Kristusta, Marian poikaa, me ylistämme ikuisesti</i>	
11. Kirkkovuosi	165
<i>Seitsemän juhlaa Jumalanäidille</i>	
12. Teologit.....	191
<i>Miksi en kumartaisi Neitsyttä?</i>	
13. Raamatun tulkinta.....	225
<i>Nainen, pukunaan aurinko</i>	
14. Yksityinen rukous	238
<i>Ave Maria – ave crux</i>	
15. Kirkko	263
<i>Yksi, pyhä, katolinen ja apostolinen</i>	
16. Tutkimuksen tuloksia	265
17. Kosminen mysteeri.....	267
18. Kirjallisuutta.....	268

1. Voinko kohdata?

rtodoksisessa jumalanpalveluksessa kuuntelen kuoron laulua: ”Totisesti on kohtuullista ylistää autuaaksi sinua, Jumalansynnyttäjä, aina autuas ja viaton ja meidän Jumalamme Äiti. Me ylistämme sinua, joka olet kerubeja kunnioitettavampi ja serafeja verrattomasti jalompi, sinua puhdas Neitsyt, Sanan synnyttäjä, sinua, totinen Jumalansynnyttäjä”. Voinko minäkin yhtyä sydämestäni tämän hymnin sanoihin?

Tuon kotiini kauniin ikonin. Se kirkastaa koko huoneen ja luo lempeän, herkän Äidin läsnäolon. Voisinko sytyttää tuohuksen ikonin eteen ja laulaa Herramme äidille: ”Siunattu olet sinä, naisista siunattu, ja siunattu sinun kohtusi hedelmä!”?

Kuulen kirkollisessa toimituksessa tai messussa laulettavan Ave Marian latinaksi. Onko se erehdys luterilaisessa tilaisuudessa tai vain kaunis hengellinen laulu, jonka sanoja ei pidä ajatella? Ihailen Naantalintalon kirkon alttarilla olevan keskiaikaisen alttarikaapin kauneutta tai vaan kuningattaren kruunauksesta. Onko se siinä väärässä paikassa tai ehkä vain historiallisesta tai taiteellisesta syystä?

Ortodoksiset ja roomalaiskatoliset sisaret ja veljet kertovat ekuumeenisessa seminaarissa, miten läheinen esirukoilija Vapahtajan Äiti heille on ja miten ihmeitä tekevän ikonin äärellä esitettyihin esiru-

kouspyyntöihin on saatu vastauksia. Mitä minulla on sanomista siitä, mitä Herran Äiti on minulle?

Huomaan, että meiltä luterilaisilta puuttuu Äidin läsnäolo. Hän on kyllä kirkkovuodessa useasti esillä, mutta hän on etäinen. Hänestä puhutaan mutta häntä ei puhutella. Hän on ”hän”, ei ”sinä”. Hänen kyllä sanotaan olevan autuas ja siunattu, mutta häntä ei uskalleta ylistää autuaaksi eikä tervehtiä siunattuna. Hän on ”oli” mutta ei ole ”on”.

Tässä tutkimuksessa lähdemme etsimään, millä tavalla Neitsyt Maria on esillä luterilaisessa perinteessä. Tutkimme siis luterilaista mariologiaa, kristillistä oppia Mariasta. Sen tähden on aloitettava uskonpuhdistuksen ajasta ja sitten jatkettava siihen, miten eri aikoina tämä mariologia on esitetty eri yhteyksissä. Monessa kohden on tutkittava pieniä yksityiskohtia aivan kuin suurennuslasilla. Kaikesta tästä muodostuu vähitellen kokonaiskuva.

Mariologia liittyy aivan oleellisesti kristilliseen oppiin Jumalan ihmiseksi tulemisesta, inkarnaatiosta. Sen tähden tässä tutkitaan jatkuvasti kysymystä: Miksi Jumala tuli ihmiseksi. Muutenkin katsotaan se kokonaisuus, jossa tutkimuksen aihe esiintyy.

Tähän tutkimiseen saamme hyvän kehotuksen Martti Lutherin Marian ylistyslaulun selitysteoksesta:

”Ihmisen tulee myös mietiskellä sydämessään, mitä merkitsee: olla Jumalan äiti”.

In die assumptionis Mariae

Marian taivaaseen ottamisen päivänä 15.8. 2019

Risto Pottonen

2. Tunnustuskirjat

Suuresti ylistetty Neitsyt

Luterilaisen uskonpuhdistuksen perustavat uskon kohdat ovat teoksessa ”Evangelis-luterilaisen kirkon tunnustuskirjat” (Liber concordiae, Yksimielisyyden kirja vuodelta 1580). Siinä on eri tarkoituksiin kirjoitettuja selvityksiä siitä, mitä uskonpuhdistuksen seurakunnissa opetetaan. Papiksi vihittävät antavat lupauksen, jossa he sitoutuvat näiden kirjojen edustamaan uskonkäsitykseen: ”...lupaan...pysyä Jumalan pyhässä Sanassa ja siihen perustuvassa evangelis-luterilaisen kirkon tunnustuksessa.” Mitä näissä kirjoissa sanotaan Neitsyt Mariasta? Mihin papit ovat sitoutuneet?

Kristinuskko alkoi Marian kohdusta

Augsburgin tunnustus (1530) luettiin valtiopäivillä uskonpuhdistusta vastustavan keisarin läsnäollessa selvitykseksi siitä, mitä uskonpuhdistus pääkohdissaan on. Toiveena oli: ”jotta...saataisiin aikaan yksinkertainen ja totuudellinen ratkaisu ja kristillinen sovinto, niin että meidän keskuudessamme tulevaisuudessa yksi ja sama, aito ja tosi uskonnon muoto saisi olla käytössä ja harjoituksessa...että voisimme elää yhdessä ja yksimielisinä yhdessä ainoassa kristillisessä kirkossa.”

Augsburgin tunnustus vakuuttaa I kohdassa: ”Meidän seurakuntamme opettavat suuren yksimielisyyden vallitessa, että Nikaian kirkolliskokouksen päätös jumalallisen olemuksen ja kolmen persoonan ykseydestä on tosi.” Uskonpuhdistus aloittaa oman asiansa selvityksen liittymisellä Nikean kirkolliskokoukseen ja sen uskontunnustukseen kolmiyhteisestä Jumalasta. Reformaatio tunnustautuu ”yhden, pyhän, yhteisen ja apostolisen kirkon” uskontunnustukseen ja ilmaisee näin sen, että se on osa tätä kirkkoa.

III kohdassa ilmaistaan sitä, mitä ”meidän seurakuntamme” opettavat Kristuksen ihmiseksi tulosta: ”Seurakuntamme opettavat, että Sana, so. Jumalan Poika, on ottanut inhimillisen luonnon autuaan neitsyt Marian kohdussa, niin että molemmat luonnot, jumalallinen ja inhimillinen, samassa persoonassa erottamattomasti yhtyneinä, ovat yksi ainoa Kristus, tosi Jumala ja tosi ihminen, joka syntyi neitsyt Mariasta, todella kärsi, ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin, jotta hän sovittaisi Isän kanssamme... nousi todella kolmantena päivänä kuolleista...”

Sanan, toisin sanoen Jumalan Pojan ihmisyyys on siis lähtöisin hänen neitseellisestä äidistään, jonka sanotaan olevan hänen oman kiitosvirtensä mukaisesti autuas. Hänen kohdussaan Kristuksen jumalallinen ja inhimillinen luonto yhdistyivät. Kristillisen uskon opettamat pelastustapahtumat maan päällä ovat alkaneet Marian kohdussa. Kristinuskoko alkoi enkelin tervehdyksestä ja neitseellisestä sikiämisestä. Tämä on Augsburgin tunnustuksen mukaan samalla tavalla historiallisesti todellista kuin Kristuksen todellinen ristinkuolema ja ylösnousemus ja erottamattomasti niihin liittyvää ja yhtä perustavaa pelastuksemme kannalta.

Ikuinen neitsyt

Luther kirjoitti uskon kohtien kokoelman katolilaisten kanssa käytävää teologista keskustelua varten. Kirjoitus sai nimekseen Schmalkaldenin opinkohdat (1537). Sen Ensimmäisessä osassa sanotaan:

”Poika on tullut ihmiseksi siten, että hän ilman miehen myötävaiikutusta sikisi Pyhästä Hengestä ja syntyi puhtaasta, pyhästä neitsyestä, Mariasta.” Tekstin latinankielisessä versiossa mainitaan myös ikuinen neitsyys: ”pura, sancta, semper virgo”, puhdas, pyhä, ainainen neitsyt.

Luterilaiseen tunnustukseen kuuluu Herran äidin ainainen neitsyys. Jeesus on ainoa hänen synnyttämänsä lapsi. Hän on ikuinen neitsyt (kreikaksi: theotókos kai aeiparthénos, Jumalansynnyttäjä ja Ikuinen neitsyt, latinaksi: Dei genetrix et Semper virgo). Hän oli neitsyenä ennen synnytystä ja pysyi siinä sen jälkeen. Luterilainen tunnustus on tässä asiassa yksimielinen ortodoksisuuden ja roomalaiskatolisuuden kanssa Se perustuu Viidennen ekumeenisen kirkolliskouksen (Konstantinopoli, 553) vahvistamaan oppiin.

Ikuiseen neitsyyteen kuuluu myös se, että Maria synnytti neitseellisesti. Ruumiillinen neitsyys säilyi myös synnytyksessä. Tämä oli tärkeää luterilaisuudelle, kun selvitettiin sitä, miten Kristus voi olla todellisesti läsnä ehtoollisessa. Uskonpuhdistuksen toisen sukupolven aikana syntyneessä tunnustuskirjassa (Yksimielisyyden ohje, 1577), jonka tarkoituksena oli selvittää luterilaisuuden sisäisiä teologisia ongelmia, määritellään näin: ”Tämän persoonallisen yhtymyksen ja yhteyden perusteella Maria, suuresti ylistetty neitsyt, ei synnyttänyt pelkkää ihmistä sellaisenaan, vaan sellaisen ihmisen, joka todella on kaikkein Korkeimman Poika, – niin kuin enkeli todistaa –, joka kohdussakin osoittaa jumalallisen majesteettisuutensa syntymällä neitsyestä tämän neitsyyttä loukkaamatta. Sen tähden Maria on todella Jumalan Äiti, joka on pysynyt neitsyenä” (Täydellinen selitys 8:24).

Persoonallinen yhtymys ja yhteys tarkoittaa jumalallisen ja inhimillisen luonnon yhtymistä Jumalan Äidin kohdussa. Maria synnytti

tällaisen lapsen, niin kuin enkeli ennusti (Luuk. 1:32: ”häntä kutsutaan Korkeimman Pojaksi”). Kristus osoittaa jumalallisen voimansa jo äitinsä kohdussa syntymällä erikoisella, luonnon lain ylittävällä tavalla. Tässä kohdassa vahvistetaan myös ikuinen neitsyys (”on pysynyt neitsyenä”).

Kristuksen jumalallista voimaa selitetään myös ehtoollista käsittelevässä kohdassa: ”Kristus... kulkee kaikkien luotujen olioiden läpi, milloin tahtoo...Siinä olomuodossa hän poistui suljetusta haudasta, kulki suljetun oven läpi, on läsnä ehtoollisleivässä ja -viinissä sekä, kuten uskotaan, syntyi äidistään jne.” (Täydellinen selitys 7:100).

Pääsiäisaamuna Kristus tuli jo ennen kiven vierittämistä hautakammioista kiven läpi ja hän tuli pääsiäisenä lukittujen ovien läpi ope-
tuslasten luo. Kohtaan ”jne.” voisi liittää Johanneksen evankeliumin mainitsemat käärinliinat haudassa: ne osoittivat, että Ylösnoussut oli poistunut niiden läpi. Näinhän Torinon käärinliinasta on päätelty. Hän ei ole myöskään ehtoollisessa läsnä vain henkisesti vaan ruumiillisesti. Ja hän syntyi äidistään samalla tavalla kuin tullessaan lukittujen ovien läpi, koska hän oli jo Äitinsä kohdussa Jumala, joksi Tuomas hänet tunnusti ylösnousemuksen jälkeen. Tämän vuoksi Mariaa sanotaan kristikunnassa Jumalan Äidiksi, Jumalansynnyttäjäksi. Sivulause ”kuten uskotaan” viittaa siihen, ettei neitseellisestä synnytyksestä ole yksiselitteistä raamatunkohtaa mutta se on kirkon perimätietoa.

Jumalan Äidin ikoneissa olevat kolme tähteä olkapäiden ja otsan kohdalla kolminkertaisen neitsyyden merkkeinä ovat siis myös luterilaisen tunnustuksen mukaisia. Vaikka luterilaisuus korostaa avioliittoa, lasten saamista ja perhe-elämää, sen tunnustus vakuuttaa, että pyhä Neitsyt pysyi neitsyenä koko elämänsä ajan. Miksi näin on, sitä eivät tunnustuskirjat selvitä. Tunnustuskirjat puhuvat kyllä neitsyyden suuresta arvostuksesta: ”Emme me kuitenkaan aseta samalle tasolle neitseellisyyttä ja avioliittoa. Samoin kuin toinen armolahja voittaa toisen...neitsyys on parempi lahja kuin avioliitto... se antaa liikkumatilaa ja siinä eläen taloustoimista on vähemmän haittaa rukoiltaessa,

opetustehtävissä ja palvelusta toimittaessa... Neitsyyttä ylistetään siis mietiskelyn ja opintojen tähden” (propter meditationem et studium) (Augsburgin tunnustuksen puolustus 23:38, 40). Uskonpuhdistus unohti kuitenkin tällaisen opetuksen. Varsinkin nykyaikana on kysymys kristillisestä neitsyydestä kokonaan käsittelemättä, vaikka piispojenkin opastuksia avioliitosta ja seksuaalisuudesta on ilmestynyt.

Jumalan Äiti

Uskonpuhdistus on omaksunut hyvin korostetusti Efeson (431) ekumeenisen kirkolliskokouksen opetuksen siitä, että Kristuksella on ollut jumalallinen luonto jo äitinsä kohdusta asti. Sen vuoksi hänen äidilleen kuuluu oikeutetusti nimitys Jumalansynnyttäjä (kreikaksi: theotókos), toisin sanoen Jumalan Äiti (latinaksi: Mater Dei). Edellä mainitun sitaatin lisäksi Yksimielisyyden ohjeen Tiivistelmä-osassa todetaan (8:11–12): ”Kuinka näet voitaisiin ihmistä, Marian poikaa, totta puhuen sanoa Jumalaksi tai Korkeimman Jumalan Pojaksi, ja kuinka hän voisi olla se, miksi häntä sanotaan, jos hänen ihmisyytensä ei olisi persoonallisesti yhtynyt Jumalan Poikaan eikä ihmisyydellä siis olisi Jumalan Pojan kanssa mitään reaalisesti eli todellisesti yhteistä, vaan yhteistä olisi pelkkä Jumalan nimi? Siksi me uskomme, opetamme ja tunnustamme, että Mariassa ei siinnyt eikä hänestä syntynyt pelkkää ihmistä, vaan Jumalan todellinen Poika. On siis oikein sanoa häntä Jumalan äidiksi, koska hän se todella on.”

Vaikeatajuiseksi muotoiltu ensimmäinen lause tarkoittaa sitä, että Marian poika oli Korkeimman Poika (Luuk. 1:35) eli Jumala. Marian Poika voi olla tätä vain niin, että kohdussa inhimillinen ja jumalallinen luonto yhdistyivät. Kysymys on kuin osoitettu Nestoriokselle, joka väitti, että Korkeimman Poika tai Jumala olisi vain nimitys ja ihmisyyys ja jumaluus olisivat erillään.

Jumalan Äiti-nimitys on todella tärkeää reformaation kannalta,

koska se yhdistää reformaation ekumeenisten kirkolliskokousten opetuksiin ja dogmeihin, jotka ovat aivan perustavia kristillisen uskontunnustuksen kannalta. Niihin tunnustautuminen osoittaa, ettei reformaatio halunnut olla jokin harhaoppinen liike vaan se haluaa pitäytyä yhteisen (=katolisen) Kirkon uskoon. Efesoksen kokouksessa tuomittiin Nestorioksen rajoitus, jonka mukaan Maria on kyllä Kristuksen synnyttäjä mutta ei theotókos.

Kristuksen pysyvä ihmisyyys on Mariasta

Se, mitä Kristus on, on meille sitä, mitä on pelastuminen. Siksi reformaation aikana näihin olemuksellisiin kysymyksiin perehdyttiin samalla tarkkuudella ja vakavuudella kuin ekumeenisten kirkolliskokousten aikoina. Ihmisen pelastaminen ei tapahtunut taivaassa vaan maan päällä ja sen toteutti Kristus, joka on Jumala ja ihminen. Kristuksen ihmisyyys, joka on Mariasta, ei ole hävinnyt Kristuksen ylösnousemuksessa eikä taivaaseen astumisessa:

”Me siis uskomme, opetamme ja tunnustamme, että Ihmisen Poika on realiter, toisin sanoen tosiasiallisesti, inhimillisen luontonsa puolesta korotettu kaikkivaltiaan Majesteetin ja Jumalan oikealle puolelle, Jumalaan otettuna sitten, kun hän oli kohdussa siinnyt Pyhästä Hengestä ja hänen inhimillinen luontonsa oli persoonallisesti yhdistetty Korkeimman Poikaan.” (Yksimielisyyden ohje, Tiivistelmä 8:10.)

Luterilaiseen tunnustukseen kuuluu voimakas Jumalan Pojan ihmiseksi tulemisen korostus ja juuri ruumiillisena ihmisyytenä. Siihen viittaa Nikean uskontunnustuksen kohta: ”...joka meidän ihmisten ja meidän pelastuksemme tähden astui alas taivaista, tuli lihaksi Pyhästä Hengestä ja neitsyt Mariasta ja synti ihmiseksi...” Inkarnaatio tarkoittaa Jumalan tulemistä ihmisen ruumiilliseen todellisuuteen.

Luterilainen reformaatio tunnustaa, että Kristuksen jumaluus on Pyhästä Hengestä ja oli todellisuutta jo äidin kohdussa. Kristuksen

ruumiillinen ihmisyy on Mariasta. Tämä ihmisyy pysyy iankaikkuudessa. Kristus nousi kuolleista ja astui ylös taivaisiin todellisessa ruumiillisessa ihmisyydessään. Jeesus Kristus on nyt Isän oikealla puolella Jumala ja ihminen samalla tavalla kuin Neitsyen kohdussa ja Betlehemin tallissa. ”Meidän lohtumme ja ainainen ilomme on siinä, että Kristus ja hänessä meidän oma lihamme ja veremme on korotettu Jumalan majesteetin ja kaikkivaltiaan voiman oikealle puolelle. Näin löydämme kaikissa vastoinkäymisissä kestävän lohdun ja varjellumme turmiolliselta harhaopilta” (Täydellinen selitys 8:96).

Kaikesta tästä johtuu myös Marian kunnioitus: hän on ”autuas”, ”kaikkein suurimpien kunnian osoitusten arvoinen”, ”suuresti ylistetty Neitsyt” ja ”Jumalan äiti”. Inkarnaatiosta puhuttaessa mainitaan tunnustuskirjoissa korostetusti ja jatkuvasti Maria nimeltä, koska Jumalan Pojan ihmiseksi tulo ei ole pelkkä teologinen abstraktio vaan se on toteutunut nimenomaan ruumiillisesti hänen autuaassa Äidissään.

Suurimmat salaisuudet

Toteutuvatko nykyisessäkin luterilaisuudessa nämä: suurimpien kunnianosoitusten osoittaminen, suuresti ylistäminen, Jumalan Äidin arvonimen antaminen hänelle, joka sitä todella on? Kaikki tämä liittyy inkarnaation mysteerion tunnustamiseen ja ylistämiseen.

Kristuksen todellinen ihmisyy on perustavan tärkeää kristillisen uskon kokonaisuudessa juuri ruumiillisena todellisuutena. Ihminen on Jumalan kuva. Kristityn ikuinen elämä on ruumiillista todellisuutta, niin kuin apostolisessa uskontunnustuksessa sanotaan (”uskon...ruumiin ylösnousemisen ja iankaikkisen elämän”).

”He ovat päässeet vapaiksi synnistä, kuolemasta ja kaikesta onnettomuudesta ja elävät uudessa, kuolemattomassa ja kirkastetussa ruumiissa” (Luther: Iso Katekismus II:58).

”Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumis ja veri kätkeköön teidän

henkenne, sielunne ja ruumiinne, koko olemuksenne, iankaikkiseen elämään” (siunaus ehtoollisella).

Taivaallisen ja maallisen, hengellisen ja ruumiillisen on määrä yhdistyä jo maan päällä ja täydellisesti uudessa luomakunnassa, iankaikkisessa elämässä. Luomakunta ja ihmiskunta saavuttavat ikuisuudessa luomisessa asetetun päämääränsä. Juuri tätä ihmetellään joulun juhlassa, kun katsomme seimessä olevaa pienokaista.

Kristityn taivaassa oleminen on ruumiillista niin kuin Kristuksenkin on sitä. Luoja on uskollinen luomistyölleen. Taivaallinen elämä on kirkastettua todellisuutta, sitä, joka Kristuksen ylösnousemuksessa tuli esille. Paavali todistaa (Fil. 3:21) siitä, että ylösnousemuksessa Kristus muuttaa tämän alennustilamme ruumiin (maallisen, heikon, raihnaisen, syntiä kantavan) kirkastuneen ruumiinsa kaltaiseksi. Jatkumo tähän luotuun maailmaan ja sen ruumiillisuuteen on olemassa ruumiin ylösnousemisessa. Ihmisen on tarkoitus saada osallisuus jumalallisesta luonnosta (2. Piet. 1:4). Luterilaisuus, joka korostaa voimakkaasti maallisuutta ja luotuisuutta, pitää tästä syystä kiinni näistä yhteisistä kristillisistä uskon kohdista. Jeesuksen syntyminen neitsestä on myös ruumiillista todellisuutta eikä vain symbolista. Muut käsitykset johtavat vanhan kirkon torjumiin harhaoppeihin.

Kristuksen ihmisyys ja Pyhä Kolminaisuus ovat tunnustuskirjojen mukaan suurimpia salaisuuksia eli mysteereitä kristillisessä uskossa (Tiivistelmä 8:18). Niihin pitää suhtautua ekumeenisten kirkolliskokousten syvällisten määritelmien mukaisella tavalla. Jos ne nykyisestä ajattelutavasta arvioiden tuntuvat liian teoreettisilta verrattuna Jeesuksen opettamaan lapsenmieliseen uskoon, silloin on huomattava, että juuri ne käsitykset, jotka torjuttiin, olivat – ja ovat – ihmisen omaa järkeilyä pyhistä asioista, eräänlaisia yrityksiä saada mysteeriota järjelle ymmärrettävään muotoon. Ekumeenisten kirkolliskokousten suurella kärsivällisyydellä saavuttamat määrittelyt ovat lapsenmielistä uskoa pyhiin salaisuuksiin. Näitä salaisuuksia ylistetään jumalanpalveluksissa.

Miten Neitsyt

Maria on joutunut kadoksiin
luterilaisessa perinteessä? Miten hänet
voidaan jälleen löytää? Tutkimuksesta käy ilmi,
miten uskonpuhdistuksen alkuaikojen kirjoitukset,
virret ja myös kirkkovuoden juhlapäivät ja rukousperinne
ilmentävät aivan eri tavalla Kristuksen Äidin merkitystä kuin
mihin olemme nykyisessä luterilaisuudessa tottuneet.

Tässä teoksessa tutkitaan myös sitä, miten luterilaisella maaperällä
syntynyt taide ilmentää Mariaa. Suomalaiset alttaritaulut tutkitaan
tarkasti. Avataan virsien ja muun kirkkomusiikin, Bachin,
Mendelssohnin, Brahmsin ja suomalaisten säveltäjien teoksia.
Kaunokirjallisuus tutkitaan myös, eepokset ja runot. Teologisissa
aiheissa tehdään löytöjä niin Marian häivyttämisestä kuin hänen
löytämisestään. Kuka on Suomen mariaanisin teologi? Mitä uusin
tutkimus on tuonut esiin?

Teos pyrkii siihen, että Kirkon Äidistä tulisi luterilaisellekin
läheinen, kunnioitettu, taivaallinen esirukoilija.
Sen vuoksi kirjassa on aineistoa unohdettujen
juhlapäivien palauttamiseksi, Ave Marian
laulamiseksi ja myös meditaatioon ja
rukoukseen liittyviä tekstejä.

BoD

ISBN: 978-952-80-3775-0